

ZAMERANIE DVOJSTRANNEJ ROZVOJOVEJ SPOLUPRÁCE SR NA ROK 2021

1. Hlavné výzvy v roku 2021

Oficiálna rozvojová pomoc (Official Development Assistance - ODA) SR v roku 2021 vychádza zo Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019-2023 (ďalej len „strednodobá stratégia“) a riadi sa jej cieľmi, princípmi, teritoriálnymi a sektorovými prioritami. Na poskytovaní dvojstrannej ODA SR sa v roku 2021 budú podieľať primárne Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (MZVEZ SR), Ministerstvo financií SR (MF SR), Ministerstvo vnútra SR (MV SR), Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR), Ministerstvo obrany SR (MO SR), Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR) a Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR). Popri uvedených rezortoch sa na dvojstrannej rozvojovej spolupráci budú podieľať aj niektoré ďalšie ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy ad hoc aktivitami, napríklad odovzdávaním skúseností partnerom z rozvojových krajín.

Spoločnou snahou všetkých vyššie uvedených aktérov bude ďalšie napĺňanie vybraných cieľov a podcieľov udržateľného rozvoja a zároveň rastúca koherencia, udržateľnosť, efektívnosť a viditeľnosť aktivít SlovakAid.

Dôležitými dlhodobými výzvami z hľadiska rozvojovej spolupráce sú migrácia a zmena klímy ako aj znižovanie priestoru pre občiansku spoločnosť. Slovensko v spolupráci s medzinárodnými partnermi a mimovládnyimi organizáciami bude naďalej podporovať riešenie príčin migrácie v krajinách pôvodu a tranzitu, či už prostredníctvom bilaterálnych aktivít alebo v rámci regionálneho formátu V4. V oblasti humanitárnej pomoci bude zároveň reagovať na vzniknuté krízové situácie a pomáhať pri zabezpečovaní základných humanitárnych potrieb najzraniteľnejších skupín v postihnutých krajinách a regiónoch sveta. V súvislosti so zmenou klímy budú v rámci dvojstrannej rozvojovej spolupráce podporované predovšetkým aktivity na posilnenie odolnosti miestnych komunít prostredníctvom adaptačných opatrení v poľnohospodárstve, zlepšenie potravinovej bezpečnosti a udržateľné využívanie prírodných zdrojov.

K migrácii a zmene klímy pribudla v roku 2020 ďalšia globálna výzva v podobe pandémie nového koronavírusu. Slovenská republika promptne zareagovala na vypuknutie tejto nákazy aj v medzinárodnom priestore a prostredníctvom SlovakAid poskytla svojim partnerom materiálnu aj finančnú pomoc. V roku 2021 bude Slovensko pripravené naďalej sa podieľať na celosvetovom úsilí v boji s ochorením COVID-19 a cez rôzne nástroje rozvojovej spolupráce bude pomáhať partnerským krajinám zmierňovať sociálne a ekonomické dôsledky pandémie. Dôležitú úlohu bude všade na svete zohrávať vakcinácia. V prípade dostatočného pokrytia domácich potrieb bude Slovensko pripravené poskytnúť vakcíny partnerským krajinám v rámci materiálnej humanitárnej pomoci.

Slovenská republika sa bude pružne prispôsobovať novým modalitám v súvislosti s reštrukturalizáciou rozvojových nástrojov EÚ, s dôrazom na podporu slovenských subjektov pri ich zapájaní sa do delegovanej spolupráce EÚ. V tomto smere je významným impulzom certifikácia Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) na realizáciu delegovanej spolupráce EÚ (január 2020) a očakávaná certifikácia Exportno-impportnej banky Slovenskej republiky (EXIMBANKA SR).

Slovenská republika je považovaná za seriózneho a spoľahlivého medzinárodného partnera, čoho dôkazom je spolupráca nielen v regionálnych formátoch (V4, S3), ale aj s významnými svetovými donormi (napr. USAID) i medzinárodnými organizáciami (napr. UNDP). Okrem aktívnej účasti vo výboroch a pracovných skupinách na pôde EÚ, OECD, OSN a ďalších medzinárodných organizácií sa SR bude snažiť o rozšírenie domáceho portfólia aktérov a ich výraznejšie zapájanie do rozvojovej spolupráce. Prioritou zostáva väčšia angažovanosť súkromného sektora a s tým súvisiace lepšie prepojenie cieľov ekonomickej diplomacie a rozvojovej spolupráce. V tomto smere bude pozitívnu úlohu zohrávať spustenie poskytovania zvýhodnených vývozných úverov ako nástroja rozvojovej spolupráce zo strany EXIMBANKY SR.

Aj v roku 2021 bude pokračovať úsilie zvyšovať verejné povedomie o význame rozvojovej spolupráce s cieľom zlepšiť východiskové podmienky pre prijímanie systémových opatrení na lepšie financovanie aktivít SlovakAid a plnenie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v tejto oblasti.

Slovenská republika sa kontinuálne hlási k medzinárodnému záväzku dosiahnuť podiel ODA na HND do roku 2030 vo výške 0,33 %, čo je zahrnuté aj v Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2020 - 2024. Vláda SR potvrdila tento záväzok opakovane, a to uznesením vlády SR č. 212/2016 k Správe o oficiálnej rozvojovej pomoci SR za rok 2015 i uznesením vlády SR č. 5/2017 ku koncepcii implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí. Vplyv poklesu ekonomickej výkonnosti na podiel ODA na HND pre šírenie ochorenia COVID-19 je aktuálne ťažké odhadnúť, avšak pokles príjmov štátneho rozpočtu bude limitujúcim faktorom úsilia o navýšovanie objemu ODA v roku 2021.

Plánované aktivity rezortov v oblasti rozvojovej spolupráce v roku 2021

2.1 Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

MZVEZ SR je gestorom rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky a prostredníctvom SAMRS aj hlavným realizátorom dvojstrannej rozvojovej spolupráce cez podprogram 05T0A. Zároveň poskytuje potrebnú súčinnosť ostatným rezortom SR.

Na dosahovanie cieľov definovaných strednodobou stratégiou využíva MZVEZ SR nástroje definované zákonom č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 281/2019 Z. z. Z rozpočtovaných prostriedkov sa v roku 2021 bude **poskytovať pomoc partnerským krajinám vrátane tých najmenej rozvinutých a krajinám v procese transformácie**. Prostriedky sú určené na rozvojové projekty v troch programových krajinách (Gruzínsko, Keňa, Moldavsko) a na rozvojové a post-humanitárne projekty v prioritných regiónoch a krajinách (západný Balkán, Východné partnerstvo, východná subsaharská Afrika, Blízky východ).

V roku 2021 sa nepočíta s otvorením samostatnej výzvy pre Afganistan vzhľadom na nepriaznivú bezpečnostnú situáciu v krajine a dlhodobu zúžený okruh žiadateľov o projekty. Zároveň v Afganistane nie je možné monitorovať projekty priamo v teréne. MZVEZ SR však bude hľadať možnosti podpory spolupráce prostredníctvom iných nástrojov. V prípade Južného Sudánu dochádza k jeho preradeniu do regionálnej výzvy zameranej na post-humanitárne a rozvojové projekty, čím bude zachovaný charakter doterajších aktivít v tejto krajine. V budúcom roku bude upravená aj výzva zameraná na Ukrajinu, ktorá zmení svoje zameranie z humanitárnej na rozvojovú.

Vláda SR schválila 2.9.2020 uznesením vlády SR č. 538/2020 materiál „Návrh na vytvorenie Fondu na podporu bieloruskej občianskej spoločnosti v nadväznosti na udalosti po neslobodných, nedemokratických a zmanipulovaných prezidentských voľbách v Bielorusku 9. augusta 2020 – nové znenie“. Vládou schválená pomoc na podporu bieloruskej občianskej spoločnosti a občanov, ktorí sa stali obeťami represálií zahŕňa **vyčlenenie 250 tis. eur** (v gescii MZVEZ SR) **a poskytnutie dodatočných 20 štipendií** pre bieloruských študentov prostredníctvom programu vládnych štipendií SR (v gescii MŠVVaŠ SR). V roku 2021 bude realizovaná pomoc bieloruskej občianskej spoločnosti a obeťam represálií s využitím uvedenej alokácie prostredníctvom viacerých nástrojov SAMRS.

Okrem toho sú naplánované aj výdavky na vysielanie dobrovoľníkov a expertov, finančné príspevky administrované cez zastupiteľské úrady, program poskytnutia vedomostí a skúseností (tzv. Sharing Slovak Expertise), evaluáciu projektov, program podnikateľských partnerstiev, projekty rozvojového vzdelávania a finančné príspevky na humanitárnu pomoc. Na oficiálnu rozvojovú spoluprácu SR je prostredníctvom podprogramu 05T0A v rokoch 2021 - 2023 plánovaných v rozpočte MZVEZ SR 7 037 821 eur ročne, s výnimkou roka 2021, kedy je v podprograme 05T0A vyčlenených o 1 875 000 eur viac, určených na príspevok SR na spoločný projekt krajín V4+Nemecko v Maroku (uznesenie vlády SR č. 85/2020).

MZVEZ SR bude aj v roku 2021 intenzívne pracovať na **zefektívnení systému rozvojovej spolupráce prostredníctvom plnenia odporúčaní** z partnerského hodnotenia (tzv. Peer Review 2018) Výboru OECD pre rozvojovú pomoc (OECD/DAC). Zároveň sa bude pripravovať na priebežné hodnotenie (Mid-term Peer Review), ktoré je naplánované na 1. štvrt'rok 2022.

Kľúčovým predpokladom zvyšovania kvality systému rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky je aj efektívne fungovanie SAMRS, ktorá úspešne absolvovala audit EÚ (tzv. **Pillar Assessment**) a získala oprávnenie na spravovanie finančných prostriedkov EÚ formou delegovanej spolupráce. V roku 2021 je plánované spustenie prvého projektu delegovanej spolupráce EÚ, ktorý má byť zameraný na budovanie kapacít lokálnych médií v Moldavsku. Efektívnosť SlovakAid je podmienená ďalším rozširovaním kapacít, ako aj využívaním **nezávislého a pravidelného mechanizmu evaluácií**. V roku 2021 je predbežne naplánovaná evaluácia vybraných projektov v Moldavsku. V ďalších rokoch je ambíciou vykonať evaluácie projektov aj vo zvyšných dvoch programových krajinách ODA SR.

MZVEZ SR bude pod logom SlovakAid pokračovať v užšom **prepojení rozvojových aktivít s humanitárnymi intervenciami a bezpečnostno-stabilizačnými opatreniami** (humanitarian-development-peace nexus). Naliehavosť riešenia humanitárnej krízy v Sýrii a okolitých krajinách (najmä v Iraku a Libanone), ako aj vo východnom Stredomorí bude pretrvávajúť aj v roku 2021. Rovnako, v súlade s princípmi efektívnej solidarity s krajinami zasiahnutými migračnou krízou budú v rámci V4 pokračovať rokovania o príspevkoch a projektoch na riešenie príčin migrácie v spolupráci s kľúčovými partnermi (s Talianskom a Nemeckom). MZVEZ SR, v spolupráci s MV SR a inými ÚOŠS, začne diskusiu ohľadom zavedenia strategického prístupu k humanitárnej pomoci partnerským krajinám.

Vzhľadom na obmedzené zdroje sa MZVEZ SR v spolupráci so zastupiteľskými úradmi SR (ZÚ SR) a ďalšími relevantnými aktérmi bude snažiť vytvárať **synergie medzi jednotlivými nástrojmi** a hľadať nové spôsoby financovania. Cieľom bude aj zvyšovať kvalitu práce rozvojových diplomatov. Reflektujúc limitovanú sieť rozvojových a ekonomických diplomatov, ekonomickí diplomati budú spolupracovať na plnení úloh aj v oblasti rozvojovej spolupráce tam, kde nie je vyslaný špecializovaný rozvojový diplomat. Osobitne to platí pri **podpore zapájania súkromného sektora do rozvojovej spolupráce**, kde bude na rok 2021 prioritou podpora miestnych trhov a zamestnanosti v partnerských krajinách s dôrazom na podporu start-upov a inovácií. MZVEZ SR sa bude v rámci rozvojovej spolupráce usilovať o využívanie a šírenie unikátnych technológií a riešení, vyvinutých na Slovensku. Rezort diplomacie bude taktiež pokračovať v realizácii programu podnikateľských partnerstiev, ktorým sa budujú aj kapacity potenciálnych žiadateľov pre zvýhodnené vývozné úvery. MZVEZ SR bude spolu s MF SR garantom rozvojového aspektu zvýhodnených vývozných úverov poskytovaných EXIMBANKOU SR podľa zákona č. 281/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 80/1997 Z. z. o Exportno-importnej banke SR v znení neskorších predpisov.

MZVEZ SR bude aj v roku 2021 využívať **odborný potenciál mimovládnych rozvojových organizácií**, ktoré sú dlhodobými a stabilnými partnermi rezortu pri tvorbe politiky rozvojovej spolupráce, ale najmä pri jej implementácii prostredníctvom rozvojových a humanitárnych projektov priamo v partnerských krajinách SlovakAid. Osobitne to platí pre organizácie združené v Platforme rozvojových organizácií – Ambrela.

Snahou Slovenskej republiky bude tiež podporiť efektívnejšie zapájanie slovenských subjektov do projektov EÚ, financovaných aj z príspevkov Slovenskej republiky. V programových krajinách sa bude SR zapájať do **Spoločného programovania EÚ**, s cieľom stabilizovať a posilniť miestne komunity. V tomto duchu bude SAMRS pokračovať v spolufinancovaní najvýznamnejšieho komponentu programu AgriFi Kenya v rámci Spoločného programovania EÚ v Keni a vyvinie úsilie na intenzívne zapojenie sa do Spoločného programovania EÚ v Moldavsku.

Dôležitou súčasťou aktivít MZVEZ SR, vrátane SAMRS, bude posilnenie **komunikácie a vizibility značky SlovakAid** v mediálnom priestore nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Dlhodobou snahou rezortu diplomacie je zvyšovať povedomie odbornej i laickej verejnosti o cieľoch a prínose rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky k udržateľnému rozvoju partnerských krajín a k riešeniu globálnych výziev. Komunikácia o výsledkoch aktivít SlovakAid úzko súvisí s úsilím MZVEZ SR postupne **zvyšovať verejné zdroje určené na rozvojovú spoluprácu**, v kontexte plnenia medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky. V roku 2021 bude mať agentúra SAMRS nové webové sídlo a posilní svoju prítomnosť aj na sociálnych sieťach. Povinnosť vizibility značky SlovakAid bude viac špecifikovaná aj vo vzťahu k Platforme rozvojových organizácií – Ambrela a jednotlivým partnerom v zahraničí.

Indikatívna alokácia ODA pre MZVEZ SR (05T0A) a jej prerozdelenie v roku 2021

1. DOTÁCIE		
1.1.	Rozvojové projekty	3 000 000 €
1.1.1.	Keňa (programová krajina)	500 000 €
1.1.2.	Moldavsko (programová krajina)	500 000 €
1.1.3.	Gruzínsko (programová krajina)	500 000 €
1.1.4.	Ukrajina	300 000 €
1.1.5.	Východná subsaharská Afrika (Etiópia, Južný Sudán, Keňa, Rwanda, Tanzánia, Uganda)	300 000 €
1.1.6.	Západný Balkán (Albánsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Kosovo ¹ , Severné Macedónsko, Srbsko)	400 000 €
1.1.7.	Program podnikateľských partnerstiev	500 000 €
1.2.	Humanitárne projekty (Libanon, Irak, Sýria)	1 000 000 €
1.3.	Globálne a rozvojové vzdelávanie	120 000 €
1.4.	Vysielanie dobrovoľníkov a expertov-dobrovoľníkov	139 520€
1.5.	Spolufinancovanie rozvojových projektov	80 000 €
2. FINANČNÉ PRÍSPEVKY		
Finančné príspevky SAMRS cez ZÚ SR		600 000 €
Finančné príspevky (na okamžitú humanitárnu pomoc a iné ad hoc situácie)		200 000 €
Finančné príspevky (na spoločné programovanie v Keni – SHA – AgriFi Challenge Fund)		625 000 €
Finančné príspevky (na dofinancovanie záverečnej platby V4 projektu v Keni)		190 000 €
Finančný príspevok (na spoločný projekt krajín V4 a Nemecka na projekt pomoci Maroku pri riadení migrácie – v zmysle UV SR č. 85/2020).		1 875 000 €
3. POSKYTNUTIE VEDOMOSTÍ A SKÚSENOSTÍ		
Poskytnutie vedomostí a skúseností (tzv. Sharing Slovak Expertise)		80 000 €
4. AKTIVITY A CHOD SAMRS		
4.1.	Verejná informovanosť	70 000 €
4.2.	Evaluácia projektov	50 000 €
4.3.	Finančný audit projektov	60 000 €
4.4.	Budovanie kapacít SAMRS a aktérov ODA	10 000 €
4.5.	Administratívne náklady SAMRS	563 301 €
4.6.	Rozvojoví diplomati	250 000 €
SPOLU		8 912 821 €

¹V súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/99 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

2.2. Ministerstvo životného prostredia SR

Ministerstvo životného prostredia SR má v roku 2021 záujem pokračovať v **budovaní kapacít partnerských štátov formou odovzdávania skúseností Slovenskej republiky**. Konkrétne aktivity v roku 2021 budú realizované prostredníctvom **nástroja na zdieľanie slovenských skúseností** v závislosti od finančných možností a vývoja situácie v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19. MŽP SR zváži možnosť využitia **online foriem spolupráce** s partnerskými krajinami napr. webinárov. Rezortné organizácie budú pokračovať v implementácii projektov v rámci **dotlačnej schémy MZVEZ SR**. Pri výbere konkrétnych tematických okruhov a oblastí v súlade s cieľmi a sektormi definovanými v Strednodobej stratégii rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 - 2023 bude nevyhnutné **zabezpečiť súlad s aktuálnymi potrebami partnerských štátov**.

Vplyv zmeny klímy a zhoršené životné prostredie sú často **príčinami nútenej migrácie a zlého zdravotného stavu obyvateľov v partnerských krajinách**. Prostredníctvom efektívneho a udržateľného manažmentu vodných a iných prírodných zdrojov, odpadového hospodárstva a ochrany životného prostredia je možné zlepšiť kvalitu života v partnerských krajinách rozvojovej spolupráce Slovenskej republiky, čo v konečnom dôsledku môže ovplyvniť aj migráciu a zlepšiť zdravotný stav obyvateľov.

V **oblasti zmeny klímy** je potrebné, aby SR prispela na projekty, ktorých cieľom je implementácia Parížskej dohody, najmä **záväzku zmluvných strán dosiahnuť mobilizáciu spoločných 100 miliárd dolárov ročne do roku 2025 na mitigačné a adaptačné opatrenia**. Z tohto dôvodu je mimoriadne dôležité, aby bol priebežne napĺňaný **prierezový cieľ ODA SR vzťahujúci sa ku zmene klímy** a aby projekty financované z prostriedkov ODA v rámci možností obsahovali **klimatický komponent**. Obsahovo budú projekty zamerané na okruhy, ako napr. zabezpečenie inštitucionálneho usporiadania, transpozícia a implementácia práva EÚ v oblasti zmeny klímy, tvorba národnej nízkouhlíkovej a adaptačnej politiky, nahlasovanie údajov („reporting“) pod rámcom transparentnosti.

V **oblasti ochrany biodiverzity** je potrebné, aby Slovenská republika prispela na projekty, ktorých cieľom je **implementácia Dohovoru o biologickej diverzite (CBD)**. V roku 2021 bude MŽP SR prostredníctvom Národnej zoologickej záhrady v Bojniciach budovať **cezhraničnú spoluprácu** v oblasti zachovania biodiverzity v rámci karpatského oblúka so zameraním na spoluprácu s **Ukrajinou**.

Rezortné organizácie a inštitúcie MŽP SR budú pokračovať v budovaní inštitucionálnych kapacít partnerských štátov zdieľaním skúseností Slovenskej republiky tiež v **oblasti vodného a odpadového hospodárstva, adaptácie na zmenu klímy, revitalizáciu a ochranu ohrozených vodných zdrojov v partnerských štátoch**.

V súvislosti s ukončením projektivej spolupráce **Slovenskej agentúry životného prostredia (SAŽP)** v rámci grantovej schémy Európskej environmentálnej agentúry formou odovzdávania skúseností z oblasti zdieľaných environmentálnych informačných systémov a prípravy správ o životnom prostredí partnerským inštitúciám štátov Východného partnerstva, konkrétne Arménska, Azerbajdžanu, Bieloruska, Gruzínska, Moldavska a Ukrajiny (*projekt ENI-SEIS II*), SAŽP plánuje zmapovať možnosti financovania rozvojovej spolupráce v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia z programov EÚ a iných bilaterálnych a multilaterálnych zdrojov.

MŽP SR plánuje využiť skúsenosti **Regionálneho centra Bazilejského dohovoru (RCBD)** na projektovú činnosť v **oblasti manažmentu odpadov, udržateľnej spotreby a výroby a plnenie povinností partnerských štátov vyplývajúcich z environmentálnych dohovorov**

zameraných na manažment chemických látok a odpadov. V roku 2021 bude pokračovať realizácia projektu RCBD „*Budovanie inštitucionálnych kapacít na posilnenie efektívneho fungovania manažmentu v odpadovom hospodárstve*“ v Moldavsku. RCBD plánuje implementovať projekty na manažment odpadov z plastov v rámci platformy UNEP pre regionálne centrá a v rámci programu partnerstva Bazilejského dohovoru.

V roku 2021 bude **Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ)** v spolupráci s **Medzinárodným centrom na hodnotenie vôd** (International Water Assessment Centre), založeným Európskou hospodárskou komisiou OSN (UNECE) pre implementáciu Dohovoru o ochrane a využití hraničných vodných tokov a jazier, participovať na aktivitách Plánu práce IWAC na obdobie 2019-2021. Ide konkrétne o aktivity hlavne v regióne Strednej Ázie a západného Balkánu v oblasti **monitorovania množstva a kvality podzemnej vody, výcviku pracovníkov hydrometeorologických služieb a integrovaného riadenia sucha v cezhraničnom kontexte.**

Takisto **Vodohospodárska výstavba, štátny podnik (VV š. p.)**, bude pokračovať v aktivitách s IWAC v rámci Plánu práce IWAC na obdobie 2019-2021 so zameraním na spoluprácu s krajinami Strednej Ázie v problematike **bezpečnosti priehrad, monitorovania a posudzovania ich stavu ako aj systémov včasného varovania obyvateľstva, najmä v oblasti hraničných tokov.** Predpokladá sa rozšírenie spolupráce aj na školiace stredisko pre bezpečnosť priehrad v Taraze v Kazachstane a organizácie vodného hospodárstva v krajinách Strednej Ázie (s podporou SAMRS, UNECE, OBSE). Okrem už uvedených aktivít sa bude VV š. p. snažiť zapojiť do spolupráce so súkromným sektorom zameranej na oblasť **monitorovania a posudzovania stavu odkalísk** v Arménsku z hľadiska ich bezpečnosti.

Výskumný ústav vodného hospodárstva (VÚVH) bude v roku 2021 pokračovať v realizácii projektu „*Prenos skúseností pri znižovaní obsahu arzénu v prírodných vodách, pôdach a potravinových produktoch a možnosti jeho odstraňovania z pitných vôd v Gruzínsku*“ (plánované ukončenie – máj 2021). Aj v budúcnosti sa VÚVH bude venovať príprave a implementácii projektov zameraných najmä na **prenos skúseností z transpozície európskej legislatívy v oblasti dodávky pitnej vody a sanitácie mestských odpadových vôd do národného zákonodárstva**, predovšetkým v Gruzínsku a Moldavsku.

2.3. Ministerstvo vnútra SR

Ministerstvo vnútra SR je **klúčovým aktérom mechanizmu poskytovania materiálnej, záchranskej, expertnej a kombinovanej humanitárnej pomoci SR do zahraničia**, zodpovedným za realizáciu humanitárnej pomoci. Vďaka personálnym, finančným, logistickým, prepravným a ďalším kapacitám MV SR Slovensko poskytuje už viac ako dvadsať rokov pomoc obyvateľstvu krajín zasiahnutých humanitárnou krízou. Najčastejšie ide o materiálnu humanitárnu pomoc poskytovanú zo zásob sekcie krízového riadenia.

MV SR každoročne zvyšuje úroveň svojej pripravenosti reagovať na požiadavky spravidla prichádzajúce z **Koordinačného centra EÚ pre reakcie na núdzové situácie** prostredníctvom spoločného systému komunikácie a poskytovania informácií v prípade núdzových situácií. V prípade humanitárnej krízy, či už v rámci EÚ alebo mimo nej, MV SR získané informácie z Koordinačného centra EÚ pre reakcie na núdzové situácie analyzuje a v súčinnosti s MZVEZ SR rozhoduje o poskytnutí pomoci s cieľom rýchlo a efektívne pomôcť ľuďom v núdzi.

Objem a smerovanie humanitárnej pomoci Slovenskej republiky do zahraničia **bude aj v roku 2021 závisieť od aktuálnych humanitárnych potrieb vo svete.** Na humanitárnu pomoc

prostredníctvom rozpočtového podprogramu 05T03 je v roku 2021 plánovaných v rozpočte MV SR 100 000 eur.

MV SR by aj v roku 2021 chcelo naďalej prispievať k plneniu **spoločných úloh v medzinárodných misiách a operáciách civilného krízového manažmentu pod vedením EÚ, OSN a OBSE**. Prostredníctvom aktívneho pôsobenia vyslaných policajtov v partnerských krajinách plánuje pokračovať v misiách: EUBAM (Ukrajina a Moldavsko), EULEX (Kosovo), EUMM (Gruzínsko), EUAM (Ukrajina), Osobitná monitorovacia misia OBSE na Ukrajine, UNFICYP (Cyprus), EUCAP (Somálsko). V budúcnosti plánuje pokračovať v zapojení policajtov do mierových misií podľa možností s ohľadom na vyvíjajúcu sa globálnu bezpečnostnú situáciu. Finančné, materiálne a logistické zabezpečenie činnosti príslušníkov PZ v misiách hradilo MV SR z vlastných finančných prostriedkov v rámci prideleného rozpočtu.

2.3.1. Migračný úrad Ministerstva vnútra SR

Migračný úrad Ministerstva vnútra SR (MÚ MV SR), ako jeden z úsekov MV SR, je útvaram príslušným pre oblasť realizácie azylovej politiky v podmienkach Slovenskej republiky. Pri napĺňaní svojich úloh postupuje podľa platnej národnej legislatívy a medzinárodných zmlúv a záväzkov.

SR má naďalej záujem **aktívne sa podieľať na 3. pilieri (externá dimenzia) spoločného projektu krajín V4 pre efektívne riešenia v oblasti migrácie a azylu v rámci Migration Crisis Response Mechanism**. Konkrétne ide o projekt v Jordánsku pod vedením ČR za účelom budovania azylových kapacít v krajine. V prvom polroku 2020 bol tento projekt vzhľadom na pandémiu ochorenia COVID-19 pozastavený. Jeho realizácia v roku 2021 bude závisieť od vývoja danej situácie.

Finančné prostriedky, ktoré poskytuje MV SR cez MÚ na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona č.480/2002 Z. z. o azyle v znení neskorších predpisov pre poskytovanie pomoci žiadateľom o azyl a azylantom na území Slovenskej republiky (tzv. in-donor refugee costs), tvoria významnú položku ODA. V nadväznosti na nové pravidlá OECD pre **vykazovanie nákladov na utečencov v krajine donora** (in-donor refugee costs²), **MÚ MV SR v prvom polroku 2020 spracoval metodiku výpočtu** týchto výdavkov, ktorá bola zaslaná OECD a aplikovaná na vykazované výdavky za rok 2019. Výška výdavkov na pomoc utečencom cez MÚ MV SR je závislá od počtu žiadateľov o azyl v danom roku. V roku 2019 predstavovali oprávnené výdavky v zmysle postupov OECD približne 700 tis. eur.

MÚ MV SR dlhodobo presadzuje pozíciu zameriavať sa v rámci riadenia migrácie na **riešenie príčin migrácie v krajinách pôvodu žiadateľov o azyl a vytváranie takých podmienok vo svete, ktoré by umožnili utečencom nájsť ochranu, čo najbližšie k svojej krajine pôvodu**. Pre dosiahnutie tohto cieľa je migračný úrad, v rámci svojich kompetencií, pripravený zapojiť sa do súvisiacich projektov ostatných subjektov. Medzi hlavné krajiny pôvodu žiadateľov o azyl prichádzajúcich na Slovensko v roku 2019 patrili Afganistan a Irán.

²

<http://www.oecd.org/dac/DAC-HLM-2017-Communique.pdf>

2.4. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

MPRV SR sa bude v roku 2021 podieľať na dvojstrannej rozvojovej spolupráci SR **poskytovaním odbornej a technickej podpory krajinám juhovýchodnej Európy a Strednej Ázie v oblasti potravinových databáz.** Odborný garant (Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav potravinársky NPPC- VÚP) prostredníctvom prepojenia na európske iniciatívy v oblasti zloženia potravín pracuje na vlastnej štandardizácii Potravinovej banky dát, čo mu umožňuje zároveň sprostredkovať európske odporúčania, ktoré sa naďalej vyvíjajú, cieľovým krajinám pomoci.

NPPC - VÚP bude podporovať budovanie národných kapacít vybraných krajín s cieľom iniciovať budovanie národných potravinových databáz v rozvojových krajinách. Informácie z potravinových databáz majú priame využitie pre potreby správnej výživy obyvateľstva.

Na oficiálnu rozvojovú spoluprácu je na rok 2021 prostredníctvom podprogramu 05T04 plánovaných v rozpočte MPRV SR 26 381 eur.

2.5. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

MŠVVaŠ SR bude v roku 2021 implementovať dvojstrannú rozvojovú spoluprácu prostredníctvom **Programu vládnych štipendií**, ktorý je financovaný cez rozpočtový podprogram 05T08. Vládne štipendiá sú poskytované na všetky stupne vysokoškolského štúdia na verejných vysokých školách v SR. Súčasťou štipendijnej ponuky sú kurzy slovenského jazyka a odbornej prípravy pred nástupom študentov na vysokoškolské štúdium, ak ich znalosť slovenského jazyka nie je dostatočná na absolvovanie štúdia vo zvolenom študijnom odbore. V roku 2021 budú poskytnuté vládne štipendiá pre **48 nových študentov z partnerských krajín** a pre 191 študentov, ktorí už v súčasnosti študujú vo vyšších ročníkoch. Nad rámec uvedených 48 nových vládnych štipendií budú v budúcom roku poskytnuté aj štipendiá pre študentov z Bieloruska, v nadväznosti na uznesenie vlády SR č. 538/2020. Teritoriálne prerozdelenie štipendií je každoročne upravované tak, aby v čo najväčšej miere zohľadnilo potreby krajín postihnutých konfliktmi (v zmysle záverov summitu OSN k problematike utečencov - Newyorská deklarácia, 19.9.2016). Súčasťou programu vládnych štipendií sú aj vládne štipendiá pre Slovákov žijúcich v zahraničí. V roku 2021 budú poskytnuté vládne štipendiá pre 70 nových študentov a pre 293 študentov študujúcich vo vyšších ročníkoch. Na program vládnych štipendií prostredníctvom rozpočtového podprogramu 05T08 je v rokoch 2021 - 2023 plánovaných v rozpočte MŠVVaŠ SR postupne 2 059 567 eur, 2 063 567 eur a 2 071 567 eur.

V roku 2021 sfinalizuje MŠVVaŠ SR v spolupráci s MZVEZ SR a s Európskou sieťou pre globálne vzdelávanie – Global Education Network Europe (GENE) zmluvu o spolupráci s cieľom posilniť spoluprácu v oblasti globálneho vzdelávania, a podporiť tak dosiahnutie strategických cieľov SR a EÚ v oblasti globálneho vzdelávania. V roku 2021 (v závislosti od opatrení proti pandémie ochorenia COVID-19) MŠVVaŠ SR plánuje **vznik expertnej medzirezortnej skupiny pre tvorbu novej Stratégie globálneho vzdelávania.** Expertná skupina bude zriadená pod Výborom pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania na ministerstve. Podkladom pre tvorbu stratégie bude **evaluácia projektov globálneho rozvojového vzdelávania** realizovaná v roku 2020, ako aj výstupy z mapovania globálneho vzdelávania z dielne Ambrely a členov Ambrely z roku 2018 a 2019. **Stratégia by mala byť predložená na rokovanie vlády SR do decembra 2021.**

MŠVVaŠ SR bude aj v roku 2021 naďalej podporovať uplatňovanie globálnych súvislostí a globálnej dimenzie v obsahu vzdelávania školských vzdelávacích programov základných a stredných škôl tak, aby rozvíjali osvetovú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť žiakov s dôrazom na uvedomenie si globálnej previazanosti udalostí, vývoja i problémov na miestnej, regionálnej,

národnej a medzinárodnej úrovni. Taktiež odporúča školám zvyšovať povedomie detí a žiakov a bližšie ich oboznamovať s Agendou 2030 pre udržateľný rozvoj. Školy pri uplatňovaní globálneho prístupu vo vyučovaní a začleňovaní globálneho vzdelávania do obsahu rôznych vyučovacích predmetov môžu využívať metodické odporúčania, aktivizujúce metódy, rôzne podporné materiály a inšpirujúce informácie zverejnené na www.statpedu.sk, www.globalnevzdelavanie.sk a www.iuventa.sk. MŠVVaŠ SR školám odporúča na zvyšovanie povedomia žiakov o globálnych témach, o sociálnych, environmentálnych, ekonomických a politických procesoch vo svete aj spoluprácu s neziskovými organizáciami pôsobiacimi v oblasti globálneho vzdelávania. Konkrétne informačné a metodické zdroje pre školy a školské zariadenia k problematike globálneho vzdelávania ministerstvo školstva zverejnilo v dokumente Sprievodca školským rokom 2020/2021 (www.minedu.sk/sprievodca-skolskym-rokom-20202021).

2.6. Ministerstvo financií SR

Bilaterálnu rozvojovú spoluprácu bude MF SR v roku 2021 zameriavať na a) zdieľanie skúseností z riadenia verejných financií na všetkých úrovniach verejnej správy, b) podporu dobrej správy vecí verejných a inovácií vo verejnom sektore a c) podporu zapájania sa podnikateľov do rozvojových aktivít a projektov.

Prioritnými krajinami a témami bilaterálnych aktivít MF SR pri **zdieľaní skúseností z riadenia verejných financií** a budovania kapacít rozvojových partnerov budú: Bosna a Hercegovina (prepojenie strategického plánovania rozvoja a rozpočtu, vnútorný audit samospráv), Čierna Hora (účtovníctvo a výkazníctvo verejného sektora, plánovanie a transparentnosť verejných financií v samosprávach, regulácia hazardných hier, makroekonomické a fiškálne analýzy a prognózy), Moldavsko (financovanie rozvoja, fiškálne dopady štrukturálnych reforiem); Srbsko (organizačná optimalizácia a rozvojové plánovanie samospráv, strednodobý rozpočet obcí) a Severné Macedónsko (boj proti šedej ekonomike, daňovým únikom a podvodom, fiškálna decentralizácia, hospodárnosť verejných financií a hodnota za peniaze).

Tieto aktivity realizuje MF SR buď samostatne alebo prostredníctvom spoločných programov s UNDP (program Verejné financie pre rozvoj: posilňovanie kapacít v oblasti verejných financií) a Centre of Excellence in Finance (projekty Certifikované vzdelávanie účtovníkov verejného sektora v Čiernej Hore, 3. generácia a Posilnenie kapacít ministerstiev pri hodnotení fiškálnych implikácií štrukturálnych reforiem v Moldavsku). Viaceré projekty sa opierajú aj o členstvo SR/MF SR v Addis Tax Initiative (ATI). Ide o prestížnu globálnu iniciatívu, ktorej cieľom je podporovať koherenciu daňových politík štátov s cieľmi udržateľného rozvoja, „tax justice“ a mobilizáciu domácich zdrojov, vrátane budovania efektívnych daňových systémov a boja proti daňovým únikom. Druhá fáza ATI, opierajúca sa o novú víziu a ciele sformulované v Deklarácii ATI 2025, sa bude implementovať od januára 2021.

V rámci piliera podpory **dobrej správy vecí verejných a inovácií** bude MF SR v roku 2021 pokračovať v spolupráci s UNDP na programe Transformatívne vládnutie a financovanie v krajinách Východného partnerstva a západného Balkánu. Program sa zameriava na podporu inovácií v oblasti využívania otvorených dát a nových technológií pre zvyšovanie efektívnosti verejných inštitúcií, pilotovanie alternatívnych finančných nástrojov pre mobilizáciu prostriedkov na rozvoj, ako aj na témy „Smart Cities“. Programové obdobie, t. j. 2018 – 2020 sa v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 predlžuje do roku 2021. Jednou z nosných tém aktivít pre rok 2021 je práve riešenie dôsledkov pandémie, ako aj budovanie odolnosti a schopnosti verejného sektora reagovať na obdobné výzvy prostredníctvom inovatívnych postupov a technológií.

Od roku 2019 je MF SR členom programu PEFA (Public Expenditure and Financial Accountability), ktorý sa zameriava na zlepšovanie riadenia verejných financií prostredníctvom univerzálnej a štandardizovanej hodnotiacej metodiky, ako aj na podporu výskumu a budovania kapacít v rozvojových krajinách. MF SR sa podieľa na financovaní aktivít PEFA cez príspevky do zvereneckého fondu programu. Aktuálne prebiehajúce implementačné obdobie bolo v dôsledku pandémie COVID 19 predĺžené o dva roky, do roku 2023. Kľúčovou prioritou pre rok 2021 bude pilotovanie a spustenie klimatického rámca „PEFA Climate“, ktorý hodnotí pripravenosť systému riadenia verejných financií reagovať na výzvy a opatrenia v súvislosti so zmenou klímy.

Na **zvýšenie participácie slovenských podnikateľov v rozvojových aktivitách**, projektoch a tendroch bude MF SR v roku 2021 naďalej využívať tri základné nástroje:

1. program **Rozvojmajstri**, zameraný na poskytovanie podpory predovšetkým menším a stredným podnikateľom, ktorí majú záujem a potenciál na zapojenie sa do rozvojových tendrov medzinárodných finančných inštitúcií, prípadne medzinárodných organizácií. V roku 2021 sa časť aktivít bude implementovať v spolupráci s UNDP s využitím „in-house“ projektových kapacít. Viaceré činnosti vo vzťahu k medzinárodným finančným inštitúciám, spadajúce do portfólia siete Svetovej banky Private Sector Liaison Officer (PSLO), realizuje od konca roku 2019 EXIMBANKA SR a bude aktívne pokračovať aj v roku 2021.

2. nástroj „**Resource Mobilisation Facility**“ na prípravu projektov a mobilizáciu zdrojov v rámci UNDP. Jeho cieľom je, na základe dopytu regionálnych centier UNDP a dostupnosti expertízy slovenských podnikateľov, identifikovať medzinárodné rozvojové projekty s najvyššou pravdepodobnosťou investičného financovania a úspešnej realizácie a vytvoriť predpoklady na vstup slovenskej expertízy už do prípravnej fázy (štúdie uskutočniteľnosti). Po úspešnom naštartovaní tejto formy spolupráce s UNDP v nej MF SR plánuje pokračovať aj v roku 2021 a rozšíriť tak možnosti pre zapájanie slovenských firiem do projektov na západnom Balkáne.

3. **vytváranie špecializovaných fondov a programov** – v rámci spolupráce s medzinárodnými finančnými inštitúciami priamo MF SR určuje prijímateľov podpory (teritoriálne zameranie) ako aj obsahové zameranie podpory. Hlavnými partnermi MF SR sú predovšetkým UNDP, Rozvojová banka Rady Európy (RB RE), Európska investičná banka (EIB), Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR), Medzinárodná investičná banka (MIB) a skupina Svetovej banky. V spolupráci s RB RE, ktorá má silný sociálny mandát, bude MF SR pokračovať v implementácii Slovenského fondu pre inkluzívny rast (angl. Slovak Inclusive Growth Accoun/SIGA). SIGA má vysoký pákový efekt – celkové náklady na projekty, ktoré dostali granty z fondu SIGA v sume 2,1 mil. eur, dosiahli ku koncu roka 2019 financovanie vo výške 636 mil. eur. S Medzinárodnou finančnou korporáciou (IFC) sa bude postupovať podľa Akčného plánu pre rozvoj partnerstva. V roku 2021 bude MF SR pokračovať v implementácii trustového fondu pre Iniciatívu EIB na posilnenie odolnosti v južnom susedstve a krajinách západného Balkánu v súvislosti s utečeneckou a migračnou krízou. Iniciatíva je zameraná na rýchlu mobilizáciu dodatočného financovania na podporu hospodárskeho rastu, stability a dosiahnutia cieľov udržateľného rozvoja (SDGs) v susedstve EÚ. V spolupráci s MIB bude pokračovať implementácia fondu technickej asistencie vytvoreného na prípravu projektov pre slovenské spoločnosti na Kube, vo Vietname a v Mongolsku.

Na spoluprácu s medzinárodnými finančnými inštitúciami a organizáciami je na rok 2021 vyčlenených **7,6 mil. eur**.

V rámci nástrojov priamej podpory podnikateľov pri realizácii rozvojových projektov a prieniku na rozvojové trhy, plánuje MF SR v spolupráci s EXIMBANKOU SR využívať schému zvýhodnených vývozných úverov. Zmenou legislatívy v roku 2019 (novelizácia

Zákona č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona č. 80/1997 Z. z. o Exportno-importnej banke Slovenskej republiky) boli odstránené identifikované prekážky realizovateľnosti schémy. V roku 2020 sa v dôsledku pandémie proces negociovania projektov značne spomalil. MF SR ale predpokladá úspešnú implementáciu tohto nástroja a schválenie pilotných projektov v roku 2021. Do procesu schvaľovania projektov, resp. posudzovania ich vhodnosti na financovanie v rámci ODA, budú okrem MF SR zapojené aj MZVEZ SR a ďalšie rezorty, ktoré budú klásť dôraz na dôsledné zhodnotenie rozvojového aspektu projektov a ich vplyvov na životné prostredie a sociálno-ekonomickú situáciu v partnerských krajinách. Rozšírené zapájanie EXIMBANKY SR do rozvojovej spolupráce bude tiež pokračovať po úspešnom absolvovaní procesu Pillar Assessmentu EÚ, čím sa EXIMBANKA SR stane oprávnenou inštitúciou na realizáciu delegovanej spolupráce EÚ.

2.7. Ministerstvo obrany SR

Ministerstvo obrany SR (MO SR) nie je štandardným poskytovateľom humanitárnej pomoci, ale v krajinách pôsobenia ozbrojených síl SR (OS SR) je mnohokrát jediným aktérom, ktorý dokáže realizovať distribúciu humanitárnej pomoci v náročných geografických, bezpečnostných a humanitárnych podmienkach. OS SR v krízových oblastiach vytvárajú predpoklady na zaručenie bezpečnosti a následného rozvoja. Výkonným prvkom pre realizáciu humanitárnej pomoci v krajinách medzinárodného krízového manažmentu je **Ústredie ekumenickej pastoračnej služby v OS SR a OZ SR**, s podporou nevyhnutných síl a prostriedkov OS SR v mieste nasadenia OS SR.

Na humanitárnu pomoc prostredníctvom podprogramu 05T0B je v rozpočte na rok 2021 plánovaných 22 000 eur. MO SR sa bude usilovať o efektívnejšie prepojenie vojenskej prítomnosti OS SR s angažovanosťou v humanitárnej pomoci najmä v Afganistane a Bosne a Hercegovine. V rámci implementácie aliančných doktrín a štandardov OS SR bude MO SR implementovať oficiálnu rozvojovú pomoc, vrátane mechanizmu podpory humanitárnych aktivít nevojenského charakteru do vojenských predpisov a štandardných operačných postupov.

2.8. Indikatívne výdavky na dvojstrannú oficiálnu rozvojovú pomoc v rokoch 2021 – 2023 (vybrané rezorty v eur)

Kód programu/ podprogramu			2021	2022	2023
05T	05T0A	Oficiálna rozvojová pomoc MZVEZ SR/SAMRS	8 912 821	7 037 821	7 037 821
	05T03	Oficiálna rozvojová pomoc MV SR	100 000	100 000	100 000
	05T04	Oficiálna rozvojová pomoc MPRV SR	26 381	26 381	26 381
	05T08	Oficiálna rozvojová pomoc MŠVVaŠ SR	2 059 567	2 063 567	2 071 567
	05T09	Oficiálna rozvojová pomoc MF SR ³	25 800	51 600	55 900
	05T0B	Oficiálna rozvojová pomoc MO SR	22 000	22 000	24 000
0D6		Účasť SR na medzinárodných misiách EÚ (MV SR)	1 185 000	1 185 000	1 185 000
		Pomoc utečencom cez Migračný úrad Ministerstva vnútra SR (MV SR)	600 000	600 000	600 000
	07601	Rozvojová spolupráca MŽP SR	100 000	100 000	100 000
0AU	0AU06	Vysielanie civilných expertov do aktivít krízového manažmentu mimo územia SR (MO SR)	162 376	293 376	458 000
VPS		Zvereňované fondy a spoločné programy SR a EBOR, UNDP, RB RE, skupiny Svetovej banky a iných medzinár. organizácií a spolupráca s EXIMBANKOU SR	7 600 000	8 200 000	8 900 000
Spolu			20 793 945	19 679 745	20 558 669

³ Uvedená suma reprezentuje 43 %-ný podiel celkovej sumy rozpočtovanej v rámci 05T09, ktorá je oprávnená na vykázanie ako ODA. Zvyšná časť sa ako ODA nevykazuje.